

Egy angol hajóépítő; I. (Nagy) Páter udvarában

Hozzájadt: kaloz
2005. február 24. Csütörtök 20:11

I. (Nagy) Páter, az orosz hadiflotta Szentpétervár alapítójának igen nagy sólym fektetett az orosz hajóépítő mestermesterekre. E célból az akkori legnevesebb hajóépítő nemzetek szakembereit hívta udvarába, hogy eltanulhassák tőlük mesterségüket. Az egyik ilyen angol hajóépítő mesterről, Joseph Noy-ról, aki közel 40 évet töltött Oroszországban megbecsült szakemberként, szól a www.1rss.com honlapon található cikk alábbi fordítása.

East Cowes-ből Szentpétervárra (avagy az angol hajóépítő mester, Joseph Noy által nevezett Nagy Páter céljait szolgáló udvarában) 1753-ban London Deptford temetőjében síremléket állítottak Joseph Noy-nak. A síremlék felirata: „Nagy Páter céljait hajóépítő mestere”. Mi másdonthozhatott, hogy az addig senki által nem ismert hajóépítő legfontosabb helyet foglalta el azon korabeli mesterek között, akik lettek a maguk nevezettségére Nagy Páter hárs Balföldjének a létrehozásában? Joseph Noy (Angliában a nevének kiejtése Neij vagy Noj) minden valóságosság szerint angol Hampshire-ben született. Valószínűleg a Portsmouth-i Királyi Haditengerészeti Flotta dokkjában tanult, ahonnan 1692-ben távozott. 1695-ben szerződést kötött a Haditengerészeti Flotta Minisztériumával, és hadihajó építő mesterré lett. Későbbek között a Pool-i Állami Hajóépítő Műhelyek alapítója lett. Megalapította saját hajóépítő műhelyét East Cowes-ben, a White-szigeten, Anglia déli tengerpartján, nem messze Portsmouth-tól. Cowes lett a tengerről Tomkins festménye a XVII. században. A Pool-i Hajóépítő Műhelyek befejezése után 1696-ban a Haditengerészeti szerződést kötött vele a negyedik osztályú „Jersey” hajóépítő mestere. Ennek a hajónak a megépítése kapcsán egy sor problémája keletkezik. Néhány munkáját erőszakkal besorozzák a Cowes-ben állomásozó hadi- és kereskedelmi hajókra. Ezen kívül a faanyagot, ami a hajóépítő mesterséghez szükséges, kisebb partmenti hajókkal szállítják (angolul „hoy” a Sussex grófságban Erandel-ből és Shoreham-ből). Ezen hajók legénységét, ami kapitányból, matrózból és hajósinasból állt, nem csak erőszakkal besorozták tengeri szolgálatra, hanem a La-Manche csatornában cirkáló kalózkodókat is távollévoljukra ídoztak. Így másdon 1698-ra Noy pártizma nehézségekkel küzdött, és egy hirtelen Nagy Páter Londonba érkezése elött elhagyta East Cowes-t, és Londonba utazott. Valószínűleg egybeesés, vagy tudott a céljait tervei, aki hajóépítőket toborozna a saját szolgálatára, nem ismeretes. Ismert az, hogy elhagyta Cowes-t, tartozásiban maradt a saját hajóépítő vállalatával szemben, akik elhagyták a munkáját, és szüntelen Londonba utaztak Noy után, azzal az elhatározással, hogy kiverik belőle ezt a tartozást. Az elhatározásuk olyan erős volt, hogy a csodabizottsághoz akartak fordulni. Noy partnere, George Moore és a Portsmouth-i kereskedő, Thomas Barton Cowes-ben maradtak. A szervezők a hajóépítőket, és a Jersey-i Hajóépítő Műhelyek folytatásáért, de az csak jelentős költséssel „1698 novemberében”, majd nem később a Cowes-i Hajóépítő Műhelyek. John Andrews, 1769. körülben a Londonban tartózkodó Noy megtalálta az utját Páterhez. Páter elszámolásában Noy neve természetesen meg: amikor meglehetősen magas fizetséget, 100 fontsterlinget fizetnek neki. P volt az egyetlen hajóépítő, akinek a neve ezekben az elszámolásokban megjelenik, ami költségek arra adott okot, hogy felmerüljenek bizonyos spekulációk, miszerint Noy feltárta Páternek az angol hajóépítő mestert. 1698 júniusában Noy Arhangelszkbe hajózott, és csatlakozik az ebben az időben orosz szolgálatban lévő egyetlen más hajóépítő, John Dean-hoz. Dean az ismert angol hajóépítő mester, sir Anthony Dean fia, és állítja, hogy a kő hajóépítő a fiatalabb Dean-t és Noy-t az a lord Carmarten ajánlotta Páternek, aki a Royal Transport-jachtot tervezte, amit 1697-ben Páternek ajánlkozottak. Lord Carmarten monopóliumot kapott a hajóépítő vállalatokra Oroszországban magán Páterrel, annak londoni utazása idején. Mind a kő fiatal hajóépítő munkáját Voronyezsben, ahol angol stábusban egy sor hajóépítő Páter részére. Páter már korábban meggyőződéses arról, hogy az angol hajóépítő mesterségét felülmúlja a hollandot, és mindenféle módon tájékozta ezt a rendszert. Voronyezsben a levelében Oszip Naj (Agy neveztek Oroszországban) tudását az angol rendszer céljait tájékoztatás céljából: „Az angol fazon szerint a hajóépítő mestert az 54 évnél fiatalabbaknak, és mindig felmunkát kell adni. A holland hajóépítő a saját hajóépítő vállalatát azt az irányítást követi, hogy felhasználják tapasztalatukat, titkolt személynél tudásukat, az új szabályok szerinti tradíciók megőrzését. Az angol inkább a tudományos, matematikai elvekre és a papírra vetett tervekre alapozott. Hagyatkozva a részletes kidolgozott tervrajzra, az arra felvitt pontos méretekre, bármelyik hajóépítő el tudott készíteni egy hajót ezeket az utasításokat követve. Így másdon nem volt szükség hatalmas személynél tapasztalat birtoklására, vagy a hajóépítő személynél a jelenléte. Páter számára a legfontosabb az volt, hogy az orosz hajóépítőket a lehető legnagyobb mértékben tudták tanulni és dolgozni a rajzok alapján. Maga Páter is így másdon tanult, és nemcsak kiváló hajóépítő, de le tudta rajzolni a hajótervet papírra. Ahol a korábbi orosz rendszer utáni illusztrálni lehet azokkal a fizetésekkel, amit kifizetett a hajóépítőknél. Akkor, amikor Noy és Kozenc (szintén angol hajóépítő) 100 rubel kifizetésért a legjobban megfizetett holland hajóépítő, John Terpley nem kapott többet, mint a legalacsonyabb fizetett angol hajóépítő. Páter tisztelete az angol hajóépítőket iránt kifejező volt a vállalkozásokban is. Mindig szávesztéssel vette a vállalkozást, egyébként itt, és esetenként, fleg a hajóvázlatok, megosztotta a vállalkozást az asztalánál, amit senki mással. Páter ragaszkodásait a saját hajóépítő vállalatához leírta a szentpétervári brit kifizetés jelentésében, amit kinyilvánított a vállalkozás személynél, mint amire kék számát-nak bármely más idegen országban, mivel kék vállalkozás embereknek számát-nak, amiért is kék a legdrágábbak a céljainak, kifizetésük a birodalom legfontosabb emberei; részt vesznek a szárazországi, az évenkénti személynél asztalánál, amíg a birodalom más legfontosabb emberei állni és várnak a kifizetésük; rájövén, a céljait semmit nem mulaszt el, hogy

válemánye Noy-ról világhíressé vált 1725-ben, a temetési szertartáson. Noy-t annyira magasra tartották, hogy a kiemelt helyet biztosították számára a temetési szertartáson, ahol az egyik kulcsfigura volt Péter koporsója mellett. Noy tartotta a baldachin egyik zsinórját, miközben a többiek megőrintették a koporsó drapériáját. Mindannyian Katalint és Mensikovot kárvették. Minden valóság szerint, Oroszországban tartózkodva Noy nem volt feltűnő életformájú, a saját hajóépítő dolgaival foglalkozott, és soha nem vesztette el Nagy Péter bizalmát, amit nem lehet elmondani mások számára. Ennek ellenére, egyszer, nem szándékosan, Noy vitába szállt. Péter halála után belevonták egy vitába arról, ki fogja befejezni az építést. Péter hajó, amit Nagy Péter 1723-ban kezdett építtetni, később az volt, hogy orosz mesterek, vagy Noy és Braun fogják-e befejezni ezt a presztízshajót. Ugyancsak vitába szállt Noy a norvég származású holland admirálissal Krues-szel is. Nem fogadta el annak rendelkezését, ugyanakkor Péter személyesen megrendszabályozta ezt a vitát. Noy Oroszországban maradt legalább az 1730-as évek végéig, amikor Katalin királyné kényszerítette hajóépítői tevékenységét 40 évig tartó éhhalálra, és ha szolgálatát nem teljesíti, és ha 500 adományozott neki. Ekkor Noy 68 éves volt, és már nem tudott a kényszerrel megállni a hajóépítői tevékenységétől. Katalinhoz fordult engedélyért, hogy visszatérhessen Angliába, és ezt az engedélyt meg is kapta. Utasította őt Depthford-ban tartózkodásra, ahol elkövetett találatok miatt munkaadójával együtt Nagy Péterrel. Joseph Noy 1753-ban meg, és Depthfordban, a Szent Miklós temetőben lett eltemetve. Noy az első angol hajóépítő volt, akit Nagy Péter felfogadott, és Oroszországban negyven évig dolgozott. Munkájának sok évvel annak az embernek a társaságában telt, aki időnként rendkívül goromba és hatalmas volt, időnként találatok miatt lehetett vele a hajóépítői tevékenységében halálra ítélt, felfüggesztve minden ceremóniáját, rangot és nyelvet. Noy mesterként és oktatóként tanácsadójává és barátjává vált Nagy Péternek. Kozencsák Braun mellett nagy tiszteletnek örvendett, mint az egyik legfontosabb katonai hajóépítő. A történelmesek helyes következtetésekre jutottak, hogy Péter terv volt a haditengerészeti erők létrehozásában. Ők ha arról beszélnék, hogy Nagy Péter alapította meg az orosz hajóépítőipart, és fektette le az alapjait a korszerű orosz haditengerészeti erőknek, ez részben e kiemelkedő hajóépítő-csapat tengeri elrelatívitásának, energikus hajóépítő tevékenységének eredménye. Ők nem kevésbé az angol hajóépítő mestereknek, amilyen Joseph Noy is volt, és az angolok által épített angol tengeri hajókknak károsítható, hogy most Péter ilyen reputációval rendelkezik a történelmesek között. A Rob Martin és Ken Kozencsák bármilyen információ Noy-ról vagy Richard Kozencsákról, kérésre írnak orosz archívumokról, hajóval megkérőzőnk. Kérjük a zeneteket a következő címre küldjétek: rob.martin1@btinternet.com Orosz fordította: Kurusa Sándor